

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๙

บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์ฟ้องขอบังคับจำเลยคืนหุ้นแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า จำเลยถือหุ้นในฐานะเจ้าของที่แท้จริง ไม่ได้ถือหุ้นไว้แทนโจทก์และฟ้องแย้งว่า จำเลยช่วยโจทก์บริหารงานในบริษัท โจทก์จึงจัดสรรหุ้นในบริษัทให้แก่จำเลยเป็นการตอบแทน เมื่อโจทก์กลับมาฟ้องเรียกหุ้นคืน จำเลยจึงมีสิทธิเรียกค่าบริหารจัดการงานต่าง ๆ ให้แก่โจทก์ ขอให้โจทก์ชำระเงินพร้อมดอกเบี้ย ดังนี้ ฟ้องแย้งเกี่ยวข้องกับค่าฟ้องเดิม หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๖/๒๕๖๖

โจทก์บรรยายในคำฟ้องว่า โจทก์เป็นต้นการและเปิดจำเลยที่ ๑ ออกแสดงเป็นตัวแทนนำเงินของโจทก์ไปจัดตั้งบริษัทและซื้อทรัพย์สินจำพวกที่ดินและรถยนต์โดยมีจำเลยที่ ๑ กับพวกเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท สำหรับโฉนดที่ดินและรถยนต์มีชื่อจำเลยที่ ๑ กับพวกถือกรรมสิทธิ์แทน โจทก์ในฐานะต้นการได้แสดงตนเข้ารับเอาสัญญา หุ้น ที่ดิน และรถยนต์แล้ว แต่จำเลยที่ ๑ กับพวกไม่ยอมคืนทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่โจทก์ และขอบังคับจำเลยที่ ๑ กับพวกคืนทรัพย์สินแก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน จำเลยที่ ๑ ให้การว่า จำเลยที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ตามฟ้องในฐานะเจ้าของที่แท้จริงไม่ได้ถือหุ้นไว้แทนโจทก์ จำเลยที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัทจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๖ โดยโจทก์และที่ประชุมบริษัทตกลงจัดสรรหุ้นให้แก่จำเลยที่ ๑ เพื่อตอบแทนการทำงานในการช่วยบริหารงานภายในบริษัทหลายอย่างประกอบด้วยโจทก์อยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยที่ ๑ จึงให้จำเลยที่ ๑ และบุตรถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๔๘๘ และ ๔๑๔๘๙ พร้อมบ้านเพื่อให้มีส่วนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และใช้อาศัยร่วมกันเป็นคนในครอบครัว จำเลยที่ ๑ ไม่เคยนำเงินของโจทก์ไปซื้อที่ดินและทรัพย์สินอื่นแล้วนำมาใส่ชื่อจำเลยที่ ๑ กับพวก แต่เป็นทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ กับพวกที่เป็นผู้ออกเงินซื้อเอง ที่ดินและทรัพย์สินอื่นจึงเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ กับพวก เงินลงหุ้นในกิจการของบริษัทจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๗ ไม่ใช่เงินของโจทก์และจัดตั้งตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้น และจำเลยที่ ๑ ฟ้องแย้งว่า จำเลยที่ ๑ ช่วยโจทก์บริหารงานในบริษัทต่าง ๆ โจทก์จึงจัดสรรหุ้นในบริษัทให้แก่จำเลยที่ ๑ เป็นการตอบแทน เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกหุ้นคืน โดยอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ถือไว้แทนโจทก์

จำเลยที่ ๑ จึงมีสิทธิเรียกค่าบริหารจัดการงานต่าง ๆ ที่ได้ทำให้แก่โจทก์เดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๔ ปี เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น

เห็นว่า หากจำเลยที่ ๑ ช่วยโจทก์บริหารงานในบริษัทต่าง ๆ แล้วโจทก์จัดสรรหุ้น ให้แก่จำเลยที่ ๑ เป็นการตอบแทนจริงตามข้ออ้างในฟ้องแย้ง หุ้นที่โจทก์เรียกคืนย่อม เป็นบำเหน็จตัวแทนในการจัดทำกิจการอันโจทก์ด้วการมอบหมายแก่จำเลยที่ ๑ ตัวแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๓ เท่ากับจำเลยที่ ๑ ยอมรับว่าเป็น ตัวแทนที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตัวแทนจากโจทก์ด้วการ แต่จำเลยที่ ๑ กลับให้การปฏิเสธว่า จำเลยที่ ๑ ไม่เคยรับเป็นที่ปรึกษาทางด้านกฎหมายและการประกอบธุรกิจของโจทก์ โจทก์ไม่เคยมอบหมายให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดูแลธุรกิจของโจทก์และเงินลงทุนไม่ใช่ของโจทก์ โจทก์เป็นผู้ดำเนินธุรกิจของโจทก์เอง ซึ่งถือเป็นการปฏิเสธว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ใช่ตัวแทน ของโจทก์ ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ จึงขัดกับคำให้การของจำเลยที่ ๑ เอง และหากศาล พิเคราะห์ได้ความตามคำให้การของจำเลยที่ ๑ ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของหุ้น และไม่ใช่ตัวแทนของโจทก์แล้ว ก็ไม่มีประเด็นให้ศาลจำต้องพิจารณาเกี่ยวกับ บำเหน็จตัวแทนตามฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ อีกต่อไป ดังนั้น ศาลจะพิจารณา ประเด็นตามฟ้องแย้งได้ก็ต่อเมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ กับพวกคืนหุ้นให้แก่โจทก์ก่อน ซึ่งการที่จำเลยที่ ๑ จะต้องคืนหุ้นให้แก่โจทก์หรือไม่ยังไม่เป็นที่แน่นอน โดยจะต้องรอจน ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ คืนหุ้นแก่โจทก์ตามฟ้องเดิมเสียก่อน ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๑ จึงมีลักษณะเป็นฟ้องแย้งที่มีเงื่อนไขซึ่งถือว่าไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณา และชี้ขาดตัดสินไปด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และ ๑๗๙ วรรคท้าย

คำถาม ประเด็นในคดีก่อนกับคดีหลังเป็นประเด็นเดียวกัน แต่โจทก์ในคดีหลัง มีใช่คู่ความในคดีก่อน ทั้งบางประเด็นคดีหลัง ในคดีก่อนยังมีได้วินิจฉัย ดังนี้ ฟ้องคดีหลัง เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๖๖

คดีก่อนจำเลยเป็นโจทก์ฟ้อง พ. ผู้ขับรถยนต์คันที่โจทก์รับประกันภัยให้รับผิดชอบ ใช้ค่าซ่อมรถยนต์ของจำเลย ค่าขาดประโยชน์และค่าเสื่อมราคาพร้อมดอกเบี้ยในเหตุ

ละเมิดเดียวกันกับคดีนี้และความปรากฏต่อศาลฎีกาว่าคดีดังกล่าวศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องโดยวินิจฉัยว่าจำเลยซึ่งเป็นโจทก์ในคดีก่อนประมาท ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า พ. แม้ประเด็นวินิจฉัยในคดีก่อนกับคดีนี้ว่าเหตุละเมิดเกิดจากความประมาทของฝ่ายใดจะเป็นประเด็นเดียวกันก็ตาม แต่โจทก์คดีนี้มีใช่คู่ความในคดีก่อน ทั้งในประเด็นว่าผู้เอาประกันภัยของโจทก์ได้รับความเสียหายเกี่ยวกับรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยเพียงได้นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ในคดีก่อนยังมีได้วินิจฉัย ฟ้องโจทก์คดีนี้ในประเด็นว่าโจทก์รับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยมาเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบในความเสียหายเกี่ยวกับรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยได้เพียงใดจึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำกับคดีก่อน

คำถาม คำพิพากษาต้องบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนองก่อน หากไม่ครบจำนวนหนี้ จึงจะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่น หากระยะเวลาการบังคับคดีใกล้สิ้นสุดลงโดยมิใช่ความผิดของโจทก์และเจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินราคาทรัพย์จำนองแล้ว ไม่พอชำระหนี้ตามคำพิพากษา ดังนี้ โจทก์จะขอให้อายัดเงินเดือนของจำเลยไว้ก่อน ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๖/๒๕๖๖

แม้การบังคับคดีตามคำพิพากษาจะต้องบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนองก่อน หากไม่ครบจำนวนหนี้จึงจะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นก็ตาม แต่ระยะเวลาของการบังคับคดีใกล้สิ้นสุดลง โดยจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษตามยอมตั้งแต่งวดแรกวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ หากผู้ร้องไม่ร้องขอให้อายัดเงินเดือนไว้ก่อนก็จะเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่หนี้ตามคำพิพากษาอาจบังคับชำระได้ เป็นเหตุให้ผู้ร้องอาจเสียสิทธิในการบังคับคดี ทั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินราคาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างทรัพย์จำนองเป็นเงิน ๗๔๔,๑๐๘ บาท และในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินเดือนหรือค่าจ้างและเงินอื่นใดของจำเลยไว้ก่อนนั้น จำเลยเป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษตามยอมจำนวน ๙๑๗,๔๐๕.๑๒ บาท ไม่พอชำระหนี้ตามคำพิพากษตามยอม ประกอบกับทรัพย์จำนองถูกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นบังคับคดียึดไว้ก่อนแล้ว การบังคับคดีที่ล่าช้ามิใช่เกิดจากความผิดของโจทก์หรือ

ผู้ร้อง การอายัดเงินเดือนของจำเลยไว้ก่อนแต่ยังไม่ชำระให้แก่ผู้ร้องจนกว่าจะมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองเสร็จสิ้นและได้เงินไม่พอชำระหนี้จึงค่อยนำเงินที่อายัดไว้ชำระหนี้ให้แก่ผู้ร้องก็ไม่ขัดต่อขั้นตอนการบังคับคดีตามคำพิพากษาตามยอมและก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

คำถาม จำเลยจะขอแก้ไขคำขอท้ายฟ้องแย้ง ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๖๖

คำร้องขอแก้ไขคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยในส่วนคำขอท้ายฟ้องแย้งขอแก้ไขข้อความจากเดิมว่า หากโจทก์ไม่ปฏิบัติตามขอถือเอาคำพิพากษาของศาลแสดงเจตนาของโจทก์ เป็นว่า ถ้าโจทก์ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ขอศาลมีคำสั่งบังคับบุคคลภายนอกทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปโดยให้โจทก์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แม้เป็นการขอแก้ไขในส่วนของคำขอท้ายฟ้องแย้งเพื่อบังคับตามคำพิพากษาดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๙ (๒) แต่เป็นกรณีที่จำเลยทั้งสองสามารถดำเนินการบังคับคดีได้อยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๕๘ หากศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินพิพาทจึงเป็นข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๕๒ ศาลฎีกาไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

คำขอท้ายฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ที่ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง กรณีมิใช่วัตถุแห่งนี้เป็นอันให้กระทำนิติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๓ วรรคสอง จึงไม่สามารถพิพากษาให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของโจทก์ได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ